
Celje in reka Savinja na pragu 21. stoletja

Author(s): Alenka KOCUVAN POLUTNIK

Source: *Urbani Izziv*, No. 12/13 (junij 1990), pp. 39-40

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180539>

Accessed: 07-09-2018 11:21 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Alenka KOCUVAN POLUTNIK

Celje in reka Savinja na pragu 21. stoletja

Reka v zgodovini razvoja Celja ni bila sestavni del mesta; to je bilo v času rimske Celeie in v srednjem veku zavarovano z obzidjem, voda je z obrambnega vidika pomenila varstvo, sicer pa je mesto postajalo gospodarsko in prometno navezano na reko.

V boju proti poplavam se je človek boril z vodo, reko je krotil stoletja in jo ukrotil v nedomiselnost oblikovano regulirano strugo. Pomen reke v mestu dandanes ni samo urbanistično-, arhitektonsko-, krajinsko estetski, reka predstavlja v ekološkem smislu pozitivno vrednoto in sestavni del mesta.

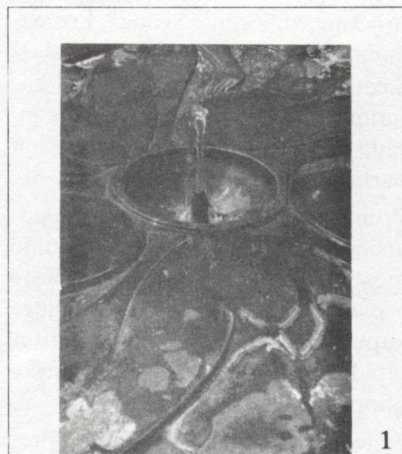
Regulacija Savinje v kanal je grobo posegla v mehko krajino in pretanjeno urbano strukturo - južno pročelje Celja.

Sotočje dveh rek, Savinje in Voglajne, v današnji urbani podobi predstavlja le kanal, ki sicer ustreza vsem hidrotehničnim pogojem, v urbano-krajinski podobi pa predstavlja takšna regulacija nedomiselnost in močeteo rešitev.

Nekoč intimni stik vode z obrobni zelenimi površinami mesta je razvrednoten, uničen in odmaknjen krajini, mestu in človeku.

Razmišljanja stroke, kako povezati vodo z zelenimi površinami ob mestu in z mestnim parkom, površinami, ki se prelivajo v odprto krajino, so vplivala na drugačne odločitve upravljalcev prostora, na možnost preoblikovanja zelenih površin ob reki Savinji in delno sanacijo bregov, žal še vedno vpeto v kamnomet bregov istega naklona vzdolž regulirane reke*.

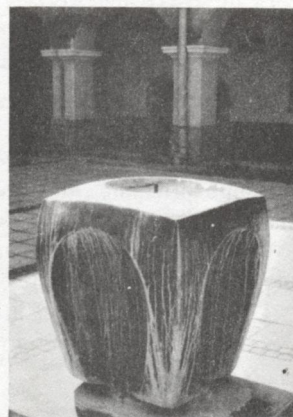
Izgradnja glavnega kolektorja v peti levega brega Savinje in izgradnja ploščadi nad njim je omogočila neposreden stik sprehajalca z vodo in omilila togost brega.

1

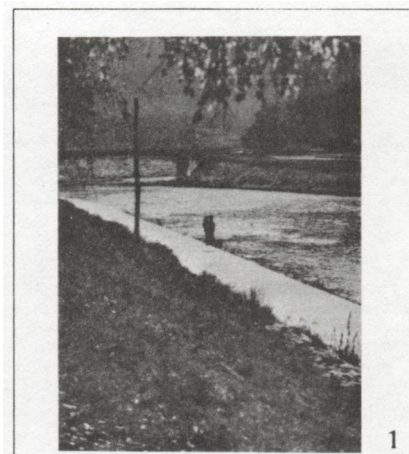

2

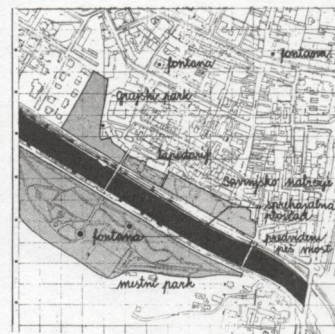

3

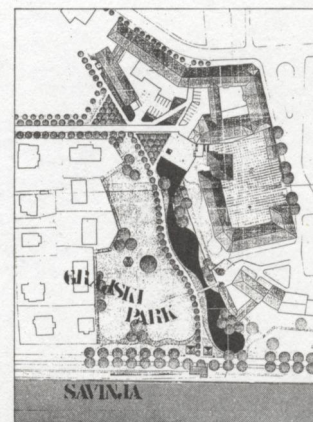
1. detajl fontane v parku
2. fontana v parku
3. fontana na dvorišču

1

2

3

1. Celje - nabrežje Savinje
2. zelene površine ob Savinji
3. Grajski park

Ploščad, ki poteka vzdolž mesta Celje, je v vseh letnih časih atraktivni urbanokrajinski del mesta kot sprehajališče, kopališče, prostor za postanek in razmišljanje. Kvaliteto več predstavlja mehki jez, ki dviga nivo vode nad seboj in ustvarja prijetno žuborenje vode. Promenada na vrhu brega, ki poteka vzdolž Savinje od mesta do Levca pod košatimi krošnjami dvorednega drevereda platan, je povezana z manjšimi parkovno urejenimi površinami.

Prenova bregov reke Savinje in površin ob njej predvideva izgradnjo mostu za pešce kot povezavo mesta s parkom na lokaciji nekdanjega kapucinskega mostu in razširitev lapidarija ob grofiji kot vsebinsko obogatitev zelenih površin.

Največjo možnost kvalitetnih sprememb odprtega prostora v urbani sliki mesta pa predstavlja možnost ureditve prostora ob Spodnjem gradu v zeleno površino, ki bi sestavila ustrezen predprostor historičnega jedra. V preteklosti je bil ta del mesta travnik, prepreden z rokavi Sušnice, ob kateri so bili mlini, sicer pa v času, ko obramba mestu ni bila več potrebna, javna zelena površina tik ob mestnem obzidju. Kasneje, v času Avstro-Ogrske sta bila grad in ta prostor v uporabi vojske, danes pa je objekt prazen in prostor neurejen.

Žal obstajajo v Celju med upravnim organom občine kot upravljalcem prostora in stroko nasprotja v razmišljanju o ureditvi prostora. Upravni organ bo prostor namenil izgradnji dveh dislociranih teniških igrišč, medtem ko se stroka in velik del javnosti zavzemata za ureditev javne zelene površine, ki bi tudi v urbanistično-arhitektonskem pogledu ustvarila času primerno funkcionalno in oblikovalsko rešitev dela mesta, ki je v gradbenem smislu ostal neokrnjen in poudarja izjemno lego mesta ob reki.

Predlog stroke je - poleg ureditve grajskega parka in povezave s sprehajališčem vzdolž Savinje - tudi ureditev glasbenega paviljona, javnih sanitarij in kavarnice v obliki parkovne paviljonske arhitekture.

Desni breg Savinje, ki je s cesto odrezan od mestnega parka, smo ponekod, kjer obstoječa regulacija to omogoča, predvideli ozeleniti s skupinami ustreznih dreves, stik ceste z bregom pa z ustreznimi skupinami grmovnic.

Pomen žive vode v urbani podobi in v življenju meščana predstavlja danes povsem drugačno vrednoto kot v preteklosti, ko je bilo mesto zavarovano z mestnim obzidjem in zaradi obrambnih vidikov meščan ni imel neposrednega stika z vodo. Edini vir vode so poleg vodovoda bili javni in zasebni vodnjaki. Danes, ko nimamo več živih vodnjakov, poskušamo v sklopu prenove ohranjati spomin na vodo s prenovo teh vodnjakov in s postavljanjem fontan s skulpturami.

mag. Alenka Kocuvan Polutnik, dipl. inž. arh., Razvojni Center Celje.

* Projekt: mag. Alenka Kocuvan Polutnik, dipl. inž. arh., sodelavec: Radovan Romih, dipl. inž. urej. krajine.